

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:376

av **Annelie Karlsson (S)**

Översyn av F-skatt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över F-skattelagstiftningen ur både ett arbetsmarknadsperspektiv och ett skatteuppbördsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att denna översyn ska inbegripa kontakter med fackliga organisationer i branscher där uppdragstagare konkurrerar med arbetstagare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn gällande åtgärder för att försvåra användningen av F-skattsedel för kriminell verksamhet ska göras och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om registrering av utländska företag och näringsidkare verksamma i Sverige måste lösas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är tveksamt om de nya regler för F-skattsedel som trädde i kraft den 1 januari 2009 behövdes, i varje fall så var dessa nya regler ogenomtänkta. Innan förändringen nekades bara 1,5 procent F-skatt, varför några ”lättnader” knappast framstod som sakligt motiverade. Förändringen var snarare ett politiskt beställningsarbete. I diskussionerna har också vissa galenpannor föreslagit att alla medborgare vid födseln ska få en F-skattsedel. Ett förslag som kan jämföras med att ge alla ett körkort vid födseln. Att driva ett företag innebär, liksom att framföra en bil, ett ansvar. Det är viktigt att vederbörande kan och förstår vissa regler.

Enligt F-skattereglerna är en uppdragsgivare varken skyldig att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter på ersättning för arbete om uppdragstagaren har en F-skattsedel. Om ett uppenbart anställningsförhållande föreligger är dock uppdragsgivaren skyldig att anmäla det till Skatteverket. Annars riskerar uppdragsgivaren att bli solidariskt ansvarig med uppdragstagaren om denne inte betalar skatt och socialavgifter på mottagen ersättning.

Denna undantagsregel har införts för att förhindra missbruk av F-skattsedel. Tillämpningen av denna undantagsregel är dock förenad med en komplicerad rättsprocess och bevisprövning som knappast underlättas av att uppdragstagaren/den anställde inte har något större intresse till fällande dom, även om vederbörande utifrån sin beroendeställning tvingats eller lockats till att medverka.

Det är tydligt att den borgerliga regeringens ambition 2009, att underlätta för personer att starta företag och att få F-skattsedel, överskuggade problemen med skatteundandragande och de arbetsrättsliga aspekterna på F-skatt. Den lösning som den borgerliga regeringen valde för att uppnå sina politiska mål var att ansvaret för att bedöma vem som var företagare helt lades över på Skatteverket. Verket fick i uppgift att efter ansökan av en företagare göra en schablonmässig bedömning av dennes verksamhet och genom ett registreringsförfarande förhandsbesked om att företagaren själv ska betala sin preliminära skatt och sina socialavgifter. Uppdragsgivaren skulle alltså kunna förlita sig på den skattsedel som en uppdragstagare tilldelats av Skatteverket. Att hela bedömningen lades på Skatteverket innebar givetvis att arbetsrättsliga aspekter ställdes helt åt sidan.

Sedan förändringarna genomfördes så har uppgifter från olika branscher kommit om att löntagare tvingats till att bli "företagare" för att behålla eller få jobb. Skatteverkets prövning är idag svag och tar enbart sin utgångspunkt i skattelagstiftningen. Arbetsrättslagstiftningen lämnas helt därhän.

Riksdagen tillkännagav våren 2012 för regeringen att det finns skäl att göra en förutsättningslös utvärdering av effekten av det förändrade näringsbegreppet. Skatteverket har sedan på uppdrag av regeringen redovisat en uppföljning men i denna menat att effekterna på skatteuppbörden, skattefelet, arbetstagarnas ställning, företagandets villkor och arbetsmarknaden varit små – en kontroversiell uppfattning som många andra inte delar, bland annat berörda fackförbund som inte konsulterats. I utvärderingen redovisas dock att det finns en tendens inom näringslivet och på arbetsmarknaden att företag i högre grad ger uppdrag till personer med F-skatt i stället för att låta anställda utföra arbetet, och att denna utveckling i förlängningen kan få mätbara konsekvenser för skatteinkomsterna.

Ett enhälligt skatteutskott har ändå oroats av utvecklingen och beslutade att regeringen måste se över effekterna av det nya systemet för F-skatt inte bara ur ett arbetsmarknadsperspektiv utan också ur ett skatteuppbördsperspektiv. Effekterna på arbetsmarknaden, arbetstagarens ställning och företagandets villkor borde också ingå i en sådan utvärdering. Utskottsmajoriteten ansåg att det tidigare systemet med att se på antalet uppdragsgivare i de flesta fall är ett ganska bra mått på det som i lagstiftningen kallas "beroende av uppdragsgivaren" och "inordning i dennes verksamhet". Antalet uppdragsgivare bör därför åter ha betydelse när Skatteverket bedömer om en person ska betraktas som självständig företagare eller anställd.

Det förekommer uppgifter om att kriminella organisationer upptäckt de möjligheter som finns i att bedriva företag och ha F-skatt. Den grova, organiserade brottsligheten ska inte tillåtas ge sig in i företagandet. En kombinerad spärr- och karensregel skulle kunna övervägas. Den som dömts till minst två års fängelse skulle omedelbart fråntas F-skattsedel och inte kunna få en eller en ny sådan förrän en viss tid gått efter det att straffet har avtjänats.

Det bör övervägas olika insatser för att underlätta och förbättra uppföljningen av näringsidkare som tilldelats F-skattsedel. En väg kan vara att tidsbegränsa giltigheten av en F-skattsedel när det inte är klarlagt att en seriös verksamhet redan bedrivs. För att

motverka att s.k. målvakter sätts in i bolagsstyrelser bör uppgifter från näringslivsregistret utnyttjas på ett bättre sätt så att även målvakter kan fråntas F-skattsedel och hindras från att få en sådan. Bokföringsbrott eller grovt bokföringsbrott bör utgöra underlag för att ompröva innehav av F-skattsedel eller att vägra en person att få en sådan.

Idag finns det inte något krav på att utländska företag eller utländska enskilda näringsidkare ska registrera sig i Sverige för att få bedriva näringsverksamhet här. Vi socialdemokrater vill att utländska företags och utländska näringsidkares verksamhet i Sverige ska vara synlig för våra myndigheter. Utländska företag och privatpersoner som är verksamma i Sverige kan idag ansöka om och godkännas för svensk F-skatt. En översyn av F-skatten kan därför också kopplas samman med registrering av utländska företag och utländska näringsidkare genom till exempel obligatorisk svensk F-skattsedel.

Annelie Karlsson (S)